

Izhaja od
meseca ok-
tobra 1965

List, ki ga
člani kolek-
tiva dobijo
brezplačno,
izhaja en-
krat meseč-
no.

Leto izhaja-
nja: XV.

Št. 1
januar
1979

TOSAMA

GLASILO DELAVCEV TOSAME

Sprejeli smo I. del Gospodarskega načrta za leto 1979

Skupni delavski svet je na predlog Gospodarskega odbora, ki je kot samoupravni organ sodeloval pri pripravi predloga Gospodarskega načrta, na svoji seji dne, 5. decembra 1978 sprejel sklep o javni obravnavi I. dela Gospodarskega načrta za leto 1979.

Gradivo za obravnavo je bilo pripravljeno v zadostnem številu izvodov in razdeljeno delavcem po samoupravnih, družbenopolitičnih in poslovnih funkcijah. V časopisu Tosama in publikaciji Bilten so bili objavljeni tudi povzetki gradiva. Pred obravnavo na zborih, ki so bili organizirani skladno s sprejetimi spremembami in dopolnitvami statuta in drugih samoupravnih aktov, je bil za poročevalce na zborih organiziran pripravljalni sestanek, tako da je bila omogočena plodna javna obravnavo.

Pripombe, zbrane v zapisnikih zborov, so bile s strani strokovnih služb proučene in vključene v popravke predloga. Predhodno jih je obravnaval tudi Gospodarski odbor. Pripombe z zborov organizacijskih enot temeljne organizacije Saniteta (7 zborov) so se nanašale predvsem na izračun potrebnega števila delavcev, razporeditev delovnega časa ter problematiko neredne preskrbe z reprodukcijskimi materiali in odstopanju med planiranim in dejanskimi števili delavcev. Na zborih organizacijskih enot DSSS (3 zbori) niso bile oblikovane pripombe, ki bi bistveno spremenile predlog plana. Zbor organizacijske enote Filtri se s prvotno predlaganim planom ni strinjal. V zapisniku so navedene zahteve, naj komercialni sektor prouči možnosti izvoza za 1,5 milijarde kosov, za višek ljudi pa naj se v Gospodarskem načrtu določi obseg in vrsta dela.

Možnost realizacije zahtev je bila proučena na strokovnem kolegiju. Komercialna služba se je obvezala, da bo na domačem trgu prodala dodatno količino cigaret-nih filtrov, tako da bo letni plan proizvodnje cigaret-nih filtrov znašal za domači trg 2,494 milijarde in za izvoz 850 milijonov kosov. Skupna potrebna delovna sila v TOZD Filtri znaša 85 delavcev. Premeščanje delavcev, razen delavcev, ki imajo sklenjeno delovno razmerje za določen čas, ne bo potrebno. V primeru, da izvoz ne bo potekal enakomerno, bodo delavci TOZD Filtri opravljali storitve za TOZD Saniteta. V ta namen bo TOZD Saniteta odstopil TOZD Filtri del svojih proizvodnih prostorov. Za pripravo sporazuma, ki bo opredeljeval dela, prostore in cene storitev, sta zadolžena direktorja obeh TOZD. Tako dopolnjen pred-

log Gospodarskega načrta je bil na zboru organizacijske enote Filtri ponovno obravnavan. Delavci so dopolnjen predlog za leto 1979 potrdili, izrazili pa so pripombo, da tudi plan, predložen po popravku, ni povsem zadovoljiv, saj ni izpolnjena naloga o vključitvi dopolnilne dejavnosti, ki izhaja iz sprejete srednjeročnega plana. V preostalih dveh letih srednjeročnega obdobja je to nalogo nujno potrebno realizirati.

Tematika plana za leto 1979 je bila obravnavana tudi na decembrski seji OO ZK.

Delegati delavskih svetov obeh TOZD, delavskega sveta DSSS in skupnega delavskega sveta so na skupni seji dne, 25. 12. 1978 potrdili I. del Gospodarskega načrta za leto 1979.

M. J.

Iznajditeljska dejavnost v letu '78

Z izvolitvijo novih samoupravnih organov v aprilu 1978, je bila imenovana tudi komisija za reševanje predlogov s področja iznajditeljske dejavnosti.

Že iz pripomb in dela prejšnje komisije je bilo opaziti, da določene težave pri reševanju prijavljenih predlogov povzročajo nejasnosti in nedorečenosti v pravilniku.

Strokovne službe SKS so pravilnik uskladile s predlogom pravilnika, ki ga je kot vzorčni model pripravila Gospodarska zbornica Slovenije in tako spremenjen pravilnik je potrdil skupni delavski svet. Člani komisije smo bili mnena, da v svoji mandatni dobi ne

bomo uporabljali star pravilnik, zato smo z reševanjem prijavljenih predlogov počakali toliko časa, da je bil potrjen nov Samoupravni sporazum o iznajditeljstvu. Tako se je reševanje dospelih predlogov nekoliko zavleklo.

Na štirih sejah komisije in s pomočjo strokovnih služb iz EPS, komercialnega sektorja in tehnično razvojnega sektorja, smo obravnavali in pozitivno rešili pet predlogov, dva pa zavrnila.

V postopku ocenjevanja in reševanja so trije predlogi. Ko bo dano mnenje strokovnih služb, jih bo komisija ovrednotila. (Nadaljevanje na naslednji strani)

70 1731/87

Usposobljanje delegatov

Pred kratkim je Klub samoupravljalcev Domžale pričel s stalno šolo samoupravljanja za usposobljanje delegatov.

Funkcija delegata — to je važna naloga, naloga odgovornosti sredi delovnih ljudi, ki te je izvolila. Zato pričakuje, da delaš in izražaš njihove interese.

Enotedenska šola samoupravljanja bo delegatom dala osnovno spoznavanje na tem področju. Najbrž si je marsikdo izmed vas že ob naslovu mislil: »Že spet en teden sedenja, pet dni izgube delovnega časa; mi tukaj za stroji pa delamo namesto njih...«. To pa gotovo ni in ne sme biti res. Dobri delegati si morajo prizadevati, da bodo pridobljeno znanje s pridom uporabljali v praksi. Šola je marsikomu pripomogla, da bo znal lažje in bolj učinkovito sodelovati s svojo sredino, ji posredovati in poročati o vseh pomembnih dogajanjih, ki zadevajo njihov položaj. Velika odgovornost pa je tudi na delovnih ljudeh samih, ki naj o vsem podajo svoje mnenje pravočasno in ne šele potem, ko z nečim niso zadovoljni.

In še nekaj besed o snovi ob kateri sem postala pozorna. V praksi je danes velikokrat tako: vsi se bolj zavedamo pravic kot pa odgovornosti. Prav bi bilo drugače. Vsak bi se moral zavedati: moja dolžnost je, da opravi delo, seveda kvalitetno in pravočasno, šele potem sprašujem o svojih pravicah. Praksa: spraševanje o pravicah in pri tem pozabljanje na dolžnosti. Je to prav?

Mnogo je bilo govora tudi o problemu informiranja. Ko govorimo o tem, se moramo najprej vprašati tisti, ki posredujemo kakršnokoli informacijo. Ali res storim vse, kar je moja naloga? Ali obvestim svojo delegatsko bazo, svoje sodelavce, o vsem s čemer morajo biti seznanjeni? Krivda slabega informiranja je na eni in drugi strani. Če delegat ne dobi mnenje, predlogov in želje svoje baze, je še tako aktivno informiranje neučinkovito mnogo truda brez uspeha.

Vsak dan slišimo: »Za šolstvo dajemo toliko, za ceste toliko..., narejenega pa še vedno malo. In vsak mesec hočejo več. Prispevek tu, prispevek tam, plačuj tu, povsod denar. Nekega dne se lahko zgodi, da bo kuverta prazna!« Nekoč je vendar kriv, da z našim denarjem ni narejenega toliko kot bi moralo biti ali pa ne znamo oceniti narejenih del. In kje je rešitev, da

bomo imeli vse in bomo z vsem zadovoljni?

Za vsak del napak in problemov, ki nastanejo v naši družbi, je kriv sleherni izmed nas in njegova rešitev je edino v tem, da vsak začne s preobrazbo pri sebi (in ne pri sodelavcu kot je navada!). Vse pomankljivosti ne bodo nikdar odpravljene, prizadevati si moramo, da jih bo čim manj, naša prihodnost je odvisna od nas samih, od našega dobrega gospodarstva.

Avbelj Julijana

Hrup, ki škoduje sluhu

S tem sestavkom želimo dopolniti znanje vsem, ki lahko vplivajo na hrupnost v delovnem okolju ter prizadetim delavcem razširiti obzorje, da se bodo lahko pravilno in uspešno varovali pred hrupom na tisti stopnji, ko še ni nastala nepopravljiva poškodba.

Z razvojem tehnike in mehanizacije je človek izpostavljen obremenitvi hrupa, tako v privatnem kot tudi v poklicnem okolju. Delovna mesta z močnim hrupom lahko najdemo v vseh gospodarskih dejavnostih.

Ni dvoma, da je poklicno obolenje — poslabšanje sluha bolezen, ki se širi. Pri obratovanju strojnih

naprav ali pri ročnem delu začno trdna telesa nihati zaradi mehaničnih vzrokov. Nihanje se prenaša na zrak v okolici in se v obliki sprememb zračnega tlaka širi dalje v obliki zvočnega valovanja. Z oddajanjem od vira se zmanjšuje gostota moči zvočnega valovanja. Na oviri se valovanje odbija. Odboji nastanejo posebno v zaprtih prostorih. Na človeško uho vedno — razen majhnih izjem — zvok, ki ga prenaša zrak. Zvok se širi v obliki valov in prostorsko. Hitrost širjenja zvoka je odvisna od njegove temperature. Tlaka, prožnosti in gostote. Konstantni hrup je redek. Nastaja na primer v tkalnicah in elektrocentralah.

Raven zvočnega tlaka dB/A

kraj in vir hrupa

120
110
100
90
80
70
60
50
40
20
0

meja bolečine, pnevmatično vrtno kladivo
sito za sortiranje kamenja, motorna žaga
tkalski stroj, krožna žaga, krožni brusilni stroj
kompresor, predilni stroj
orodni stroj (prazen tek)
cestni promet
pogovor, tajništvo
pisarna (soba)
stanovanjska soba
radijski studio
slušna meja

IZNAJDITELJSKA DEJAVNOST V LETU 1978

Z rešitvijo teh predlogov bodo rešene vse prijave v letu 1978, »podedovali« pa smo od prejšnje komisije še osemnajst nerešenih predlogov, ki zahtevajo predvsem strokovne rešitve, saj posegamo na področja sprememb normativov izdelanih postopkov in konstrukcijskih rešitev.

V vseh sklepnih ugotovitvah kongresov ZK in sindikatov v letu

1978 je bil poudarjen poseben pomen in vrednost iznajditeljske dejavnosti v združenem delu kot elementu za produktivnejšo in cenejšo proizvodnjo.

Člani komisije smatramo, da vsem zaposlenim v TOSAMI predstavimo avtorje predlogov, prijavljenih in obravnavanih v letu 1978. To so: Svetlin Vinke, Klopčič Avgust, Pernuš Janez, Kovič Janez, Jamšek Franc, Krizmanič Majda.

Franc Cerar ing.

Ocenjevanje hrupa po občutku in ocenjevanje ravni zvočnega tlaka po posluhu vodi k napačnim sklepom.

Sredstva za zaščito sluha so:

- a) zaščitna vata
- b) zaščitni vložek

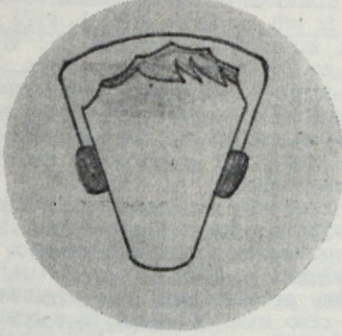
Do 100 dB/A se lahko uporablja jo še zaščitna vata, nad 100 dB/A pa se uporabljajo zaščitni vložki.

Nad 90 dB/A je hrup nevaren za sluh.

Možnosti za zdravljenje sluha so vsekakor omejene. Če je uho izpostavljeno zelo močnemu škodljivemu hrupu, potem se sluh obnovi v

določenih razmerah šele po krajšem ali daljšem večernem časovnem presledku.

Do tedaj ostane slušna sposobnost zmanjšana. Trajna izguba sluha lahko nastane pri posebno občutljivih osebah ali pri intenzivnem

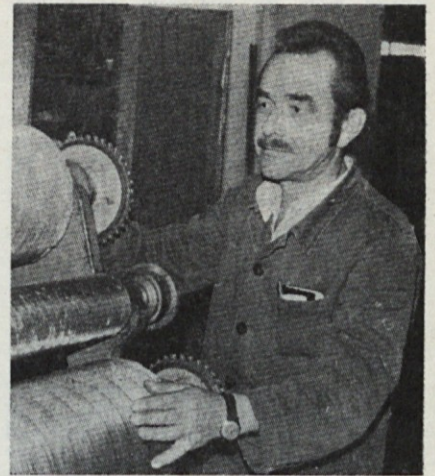
delovanju hrupa že po nekaj mesecih. Trajno naglušnost ne moremo obnoviti z nobenim zdravljenjem.

Če izguba sluha prizadene samo višje frekvence, tedaj slišimo slabše zvonjenje telefona, itd.

Izgubo sluha na splošno opazimo šele tedaj, če slabo sprejemamo višje, srednje ali nižje frekvence. Šele tedaj se pokaže naglušnost pod določenimi okoliščinami tudi v vsakdanjem življenju. Poškodbe sluha in naglušnost so pogosto povezane z občutkom šumenja in žvižganja v ušesih. Vsaka naglušnost ni posledica hrupa. Za naglušnost so še drugi vzroki; na primer: prirojeni degenerativni poteki v notranjem ušesu, predčasno staranje, infekcije in druga obolenja, delovanje določenih vrst zdravil, poškodba lobanje.

Da ne bi prišlo do večje poškodbe sluha se uporabljajo sredstva za zaščito sluha in to predvsem na delovnih mestih z večjim hrupom.

Marolt Franc

pa k tistemu, na katerega je naslovljeno.»

HELENA BREZNIK: »Delo skupnega delavskega sveta v minulemu letu, od marca, ko smo bili izvoljeni, je bilo zelo obširno, saj smo imeli 9 rednih in 2 izredni seji. Lahko se pohvalim, da smo po začetnih problemih uspeli zagotoviti točnost, sklepčnost in resnost delegatov. Predhodno razpravo v posameznih sredinah težko ocenjujem, menim pa, da se vsaj večina članov SDS posvetuje s svojimi volilci in jim tudi posreduje povratno informacijo o seji. Morali pa bi na nivoju delovne organizacije narediti več za izobraževanje članov samoupravnih organov. Seminar, ki letošnje leto poteka v okviru občine in ga obiskujejo tudi naši delavci, bo tudi na svoj način prispeval pri usposabljanju samoupravljalcev. Zanimivo je, da se tisti, ki so že večkrat bili člani kakšnega samoupravnega organa, tudi večkrat oglašajo v razpravah in so bolj aktivni.«

Kaj menite o naši samoupravni organiziranosti danes in v katero smer bi po vašem mnenju morala potekati akcija vnaprej?

MOJCA JARC: »Po naših izkušnjah, ki jih imamo kot TOZD, menim da je takšna oblika organiziranosti v redu, da smo veliko bolj seznanjeni z dogajanjem znotraj TOZD, da pa gredo dogodki na nivoju delovne organizacije prevečkrat mimo nas.«

JOŽE ORAZEM: »Predno se delovni ljudje lahko odločimo za nadaljnjo samoupravno organiziranost, moramo vedeti, kakšna bo ta organiziranost, kakšni bodo dohodkovni odnosi med TOZD, skrbni nas tudi povečanje režijskih delavcev. Če bi bili sigurni, da nam bo nova oblika organiziranosti prinesla rezultate, boljše gospodarjenje, višjo produktivnost, potem bi brez pomisleka glasovali za. Čas bo tudi pokazal v katero smer se bomo razvijali in mislim da so TOZD ena (Nadaljevanje na 4. strani)

Novoletni razgovor

Tokrat smo za rubriko **NAŠ RAZGOVOR** — novoletni seveda — izbrali predsednike delavskih svetov. Moji sogovorniki so:

Tov. Mojca Jarčeva — predsednica DS TOZD Filtri.

Tov. Jože Oražem — predsednik DS TOZD Saniteta.

Tov. Helena Breznikova — predsednica skupnega delavskega sveta Toisame.

Na vprašnje: »Kako ocenjujete delo samoupravnega organa, katerega predsednik ste v minulemu letu in s kakšnimi problemi ste se srečevali, sem dobil naslednje odgovore:

MOJCA JARC: »Menim, da je delo delavskega sveta TOZD Filtri, kljub problemom, s katerimi smo se srečevali, le bilo uspešno. Smo

namreč majhen TOZD, problematika nam je dovolj blizu in po sodelovanju v razpravah sodeč, so člani delavskega sveta aktivni. Seveda pa problemi samoupravljanja na današnji stopnji zadevajo tudi nas. Včasih se srečujemo s problemom sklepčnosti, kar je veljalo predvsem do nadomestnih volitev naših članov. Tudi vabilo z gradivom za sejo vedno pravočasno ne pride v roke posameznikov, problem dvoizmenskega dela. Tematika, katero včasih obravnavamo, pa nam vedno ni čisto jasna kot na primer: dohodkovni odnosi TOZD Filtri in Saniteta, kreditiranje in prelivanje sredstev. Tako včasih glasujemo za kakšen predlog tudi zaradi tega, ker verjamemo poročevalcem in ne iz lastnega prepričanja.«

JOŽE ORAZEM: »Delavski svet TOZD Saniteta sestavljajo delegati, ki zastopajo približno 700 ljudi iz vseh oddelkov. Tako je včasih težko zainteresirati posamezne delegate za razpravo o problematiki, ki se ne tiče njegovega oddelka. Moram reči, da pogrešam več aktivnega sodelovanja članov delavskega sveta na sejah. S sodelovanjem strokovnih služb in tudi s pripravljenim gradivom sem zelo zadovoljen, če pa je včasih gradivo malo težje dojemljivo, pa vedno dobimo tudi dodatno obrazložitev na seji sami.

Nujno pa bi tudi pri nas na nek način morali zagotoviti, da vsi člani DS vedno pravočasno dobijo gradivo v roke. Zgodí se, da gradivo pride do obratne pisarne, ne

izmed poti do boljšega gospodarjenja.»

HELENA BREZNIK: »Nadaljnja samoupravna organiziranost je še potrebna. Vendar se moramo pri analizah, ki jih delamo, bolj poglobiti v notranjo vsebino organiziranosti. Ljudem je potrebno jasno prikazati smer in cilj novega organiziranja. Posebno pozornost bomo morali nameniti obliki organiziranosti skupnih služb in raz-

membne službe, ker sicer ne bodo dajale od sebe tisto, kar bi lahko.

Sicer pa kljub tem problemom, ki utegnejo nastati ob reorganiziranosti nikoli ne smemo pozabiti, da smo še vedno »Tosama«, na solidarnost in medsebojno sodelovanje in če danes uspešno poslujemo, bomo jutri ob boljši organiziranosti še uspešnejši!»

Tretje vprašanje je sicer že malo pozno zastavljeno, ampak vsekakor: **»Kaj bi radi povedali delovnim ljudem Tosame ob novem letu?«**

MOJCA JARC: »Vsaj tako uspešno poslovanje tudi v letu 1979.«

JOŽE ORAZEM: »Srečno novo leto in TOZD Saniteta več uspehov pri gospodarjenju, potem pa še, da bi bili delegati v delavskem svetu bolj aktivni, da bi na sejah zastopali delovne ljudi in jih tudi obveščali o sklepih našega organa.«

HELENA BREZNIK: »Kolektivu želim veliko delovnih uspehov, več sodelovanja ob reševanju pomembnih vprašanj. Želim, da bi bil vsakdo dosleden in vesten pri opravljanju svojega dela, kajti tudi to je zagotovilo za naš skupni še boljši jutri!«

Franci Arnuš

vestitor premalo pomisli na spremljajoče objekte. Zato se pripravlja nov samoupravni sporazum, kjer bodo TOZD, OZD in skupnosti združevale sredstva za potrebe razširjene reprodukcije in družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu.

Iz teh sredstev se bodo knili stroški komunalne opreme več vrtcev in za izgradnjo novega vrtca. Zato moramo v delovnih organizacijah podpreti ta samoupravni sporazum, saj si vsi želimo, da bi imeli ta čas, ko smo v službah, otroke v varni oskrbi.

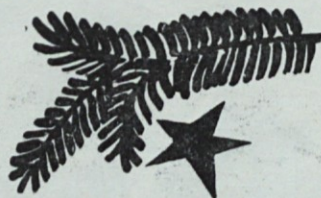
Precej je na našem območju že razširjeno varstvo na domu, ki se je pokazalo kot zelo pozitivno. Ugotovljeno je bilo, da so otroci prav tako preskrbljeni kot v vrtcu in še celo manj obolenj je v tem primeru. Zato se bo treba v bodoče, posebno v oddaljenih krajih, takega varstva še bolj posluževati.

— Delegati skupnosti socialnega varstva so obravnavali ukrepe za zagotovitev socialnega varstva občanov, ki ne morejo skrbeti sami zase. V njihovi pristojnosti je tudi reševanje stanovanjskih problemov občanov, ki so deležni posebne družbene pomoči. Seveda se pa še sproti pojavlja mnogo vprašanj in problemov, katere je treba reševati.

— Pri oblikovanju sistema pokojninsko invalidskega zavarovanja z novim družbenim in samoupravnim položajem delavcev v združenem delu so sodelovali delegati skupnosti pokojninsko invalidskega zavarovanja. Ti se bodo ukvarjali še s povečanjem realne vrednosti pokojnin, z možnostmi zmanjšanja rasti števila invalidskih upokojitvev. To bo možno doseči z ukrepi na področju invalidskega varstva, rehabilitacije in zaposlovanja. Spremljati bodo morali ukrepe za zavarovanje zdravja in delovne sposobnosti ter za podaljšanje aktivne dobe zavarovancev.

To je le z nekaj besedami opisana dejavnost, v kateri sodelujejo delegati SIS socialnega varstva. Zavedamo se, da je to šele začetek in nas čaka še mnogo dela in dolžnosti, katere bomo skušali po zmožnosti izpolnjevati.

krasijo TOSAMINO jelko, na katero smo resnično ponosni.

Hvala vam sodelavci iz elektro delavnice in želimo, da bi vam volja in veselje ostala še za prihodnja leta.

Delo SIS

Samoupravna interesna skupnost socialno varstvo obsega zelo široko področje dela, kar pet interesnih skupnosti:

- skupnost otroškega varstva
- skupnost za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
- skupnost za zaposlovanje
- skupnost socialnega skrbstva in
- stanovanjsko skupnost.

Na sejah vseh teh skupnosti so člani naše delovne organizacije že sodelovali. Na stanovanjsko skupnost smo tudi posredovali našo željo, da bi imeli zastopnika v izvršnem odboru, vendar je bilo za spremembe že prepozno. Imamo pa predstavnika v odboru za pomoč v stanovanjskem gospodarstvu.

Skupnosti so imele v dosedanjem obdobju eno, dve ali tri seje, na katerih smo volili organe posameznih skupščin, sprejemali sklepe o ustanovitvah posameznih skupnosti in potrjevali poročila o delu za preteklo obdobje in načrtih za našo mandatno dobo. Sprejemali smo tudi spremembe ali dopolnitve samoupravnih sporazumov.

Težko je pisati o vseh problemih, ki se pojavljajo in se nato o njih razpravljajo na sejah, vendar bom omenila vsaj nekatere.

- Skupnost za zaposlovanje si prizadeva, da bi v delovnih organi-

zacijah našli več razumevanja za zaposlitev invalidov na primerna, njim ustrezna delovna mesta. V Domžalah je prijavljenih kot nezaposlenih kar 140 ljudi, od katerih je tudi nekaj invalidov. Te bi z več razumevanja le lahko počasi sprejeli medse.

- Vedno so precej burne razprave delegatov na sestankih samoupravnih skupnosti otroškega varstva. Vsi vemo, da se povsod gradijo bloki — nova stanovanja, ljudje se priseljujejo z družinami, z otroki. Vse te otroke pa želijo imeti starši v urejenem varstvu. Ko se gradijo bloki, in-

JAVNA ZAHVALA ELEKTRIKARJEM

Vsako jutro smo na poti v službo zadnjih štirinajst dni občudovali naše lepo osvetljene smreke. Pa ne samo mi, člani kolektiva, tudi drugi so si jih ogledovali. Prav gotovo je to tudi posebne vrste reklama za našo delovno organizacijo.

Za to se moramo zahvaliti našim fantom — elektrिकarjem, ki z veseljem in požrtvovalnostjo

Sklepi samoupravnih organov

SKUPNI DELAVSKI SVET

Skupni delavski svet je sprejel Samoupravni sporazum o združenju sredstev za zagotovitev materialne osnove za delo SIS SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, s katerim se določa višina prispevka ter merila za njegovo določitev, kakor tudi način plačevanja prispevka za zagotovitev materialne osnove potrebne Samoupravni interesni skupnosti za delo.

Prispevek sestoji iz:

- letni prispevek člana: 1000 din,
- dogovorjen odstotek od uvoza blaga in plačila storitev ter drugega odliva deviz v tekočem letu.

Nadalje se sprejmeta še Samoupravni sporazum o temeljih planov ekonomskih odnosov s tujino do leta 1978 in Samoupravni sporazum o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseg dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz za leto 1979.

Akta se nanašata na planiranje ekonomskih odnosov s tujino do 1980. leta ter o merilih, pogojih in postopkih v zvezi z uvozom in izvozom za prihodnje leto.

Zadnji sporazum bo zamenjal sedanjega, ki velja še za preteklo leto, medtem, ko je prvi akt nov in je narejen na osnovi predpisane sistema družbenega planiranja.

Za podpisnika vseh treh samoupravnih sporazumov se pooblašča tov. Slavka Bajca.

2. Skupni delavski svet je sprejel spremembe ovrednotenja del in delovnih nalog do 10. kategorije, ki veljajo od 1. 1. 1979 dalje. V času javne razprave je prispelo 31 pripomb in pritožb na 40 različnih delovnih nalog. Komisija za nagajevanje je vse pripele pripombe in pritožbe obravnavala in jih razvrstila v različne razrede:

- razred pritožb, ki se nanašajo na razvrstitev kategorij nad 10. kategorijo;
- razred pripomb in pritožb, ki se nanašajo na neupoštevanja vseh vplivnih dejavnikov in kriterijev;
- razred pritožb, ki so primerjalnega značaja med posameznimi delovnimi nalogami in deli.

3. V skupščino Samoupravne komunalne interesne skupnosti Domžale je skupni delavski svet imenoval delegata tov. Janeza Dimica, v Svet za informiranje pri občinski konferenci SZDL Domžale pa odgovornega urednika Tosa-me tov. Vladko Berlec.

DELAJSKI SVET TOZD SANITETA

1. Potrdi se izračun in avtorju tov. Vinku Svetlinu omogoči izplačilo nagrade za inovacijo na stroju mólny plenit v znesku 13.471 din za leto 1977 in 1978 v enaki višini, ker je stroj obratoval v dveh izmenah, za leto 1979 pa se izvrši poračun po preteku leta.

2. Potrdi se investicija za opremo linije za izdelavo hlačnih plenit od dobavitelja CURT G-JOA ZDA.

Investicija se finansira iz sredstev sovlagatelja TOZD Filtri, od-

nosno s TOZD Filtri se uredijo s posebnim samoupravnim sporazumom.

Odobri se nakup avtomata za konfencioniranje obličev.

Potrdi se investicija za opremo linije za izdelavo kompres od dobavitelja PRATT — ZDA. Investicija se finansira iz sredstev sovlagatelja TOZD Filtri.

Ob zaključku starega leta je bila skupna seja vseh delavskih svetov, kateri so obravnavali in kasneje potrdili I. del Gospodarskega načrta za leto 1979.

Prispele pripombe v teku javne obravnave je predhodno pregledal in obravnaval gospodarski odbor in najbolj smotne že upošteval v Gospodarskem načrtu, katerega so delavski sveti kot takega tudi sprejeli.

Naše delo - naš izlet

Maturantski izlet, to je čudna stvar, ki pa nikakor ni poceni. In takrat se ti postavi pred oči vprašanje: kje dobiti denar? Naš razred se je enotno odločil, da si bomo poiskali zaslužka v tovarni. Toda, kje bi hoteli sprejeti na delo skupino dijakov, ki želi delati ob petkih popoldne? Po nekajkratnem povpraševanju se nam je nasmehnila sreča. Tosama nam je pritrdilno odgovorila na našo prošnjo. Vsi zagnani, navdušeni, smo prvič hiteli na delo, zdelo se nam je zanimivo, pa tudi vsak dinar je dobrodošel, saj je že kar tradicija, da smo dijaki revčki, brez prebite pare v žepu. Tudi mi nismo nikakršna izjema.

V začetku smo delali samo v konfekciji, to je bilo v lanskem šolskem letu. Letos pa so nas razporedili tudi drugam.

Nekaj časa smo zlagali operacijsko gazo. To delo nam je bilo še najbolj všeč.

Cel razred je bil skupaj in poleg dela smo ustvarili prav prijetno vzdušje in marsikatero pametno uganilo. Ker pa nismo bili med delom ne smrt resni, nas je nemalo kdaj prebodel pogled jezne delavke. Delo je tako suhoparno, če bi morali vseskozi molčati. Pač, nismo navajeni.

Nekaj petkovih popoldnevov smo tako zlagali gazo, kasneje pa je le-te zmanjkalo in skupino so razdelili. Nekaj nas je odšlo v mikalnico, kjer smo pakirali vložke in mólny pleničke in tudi k filtrom so jih nekaj poslali. Preostali pa so ostali v konfekciji in pakirali Möllny hlačke. Kljub temu, da delo ni bilo naporno, nam le ni bilo najbolj všeč, zato, ker smo bili razcepljeni. No, pa smo tudi to lahko prestali.

Pravzaprav nam ta delovni dan v tednu kar hitro mine. Z dobro voljo se marsikaj doseže.

Pa tudi prijazne predelavke in vodje oddelkov so pripomogli, da nismo dela zasovražili. Veliko je namreč odvisno od tega kakšen pristop ima tvoj nadrejeni do tebe. Če bo on grob, ga prav gotovo ne boš vzljubil in tudi delo boš zasovražil. Vendar so tu, v Tosami, pravo nasprotje. S prijaznimi besedami so nam pojasnili, kaj in kako naj delamo in tudi, če smo kdaj kaj zagrešili, ni bilo nobenega vpitja in škandala.

Tako torej potekajo naše delovne akcije, ki pa nam poleg prijetnih popoldnevov prinašajo tudi denar, kar je pa za vse nas največ vredno. Upamo tudi, da so v Tosami zadovoljni z nami, če pa koga kaj žali, naj vsem to pove v obraz in skušali se bomo popraviti.

Želimo, da bodo dijaki naše šole še naprej tako sodelovali z delovnimi organizacijami, saj se s tem širi tudi naše obzorje o načinu proizvodnje in odnosih v tovarni.

Fani Peterka

V zadnji številki nam je tiškarski škrat zagodel v članku:

»Domača proizvodnja vlaknovin pridobiva na pomenu«.

Avtorju članka, tov. Gorniku, se za to opravičujemo.

Seznam samoupravnih aktov

Kot je znano je bilo koncem preteklega leta sprejeto več novih samoupravnih aktov, ki zadevajo poslovanje ter samoupravno dejavnost v delovni organizaciji ter njenih organizacijskih skupnostih, zato je v tej številki objavljen seznam zdaj veljavnih aktov. Ob tem je treba omeniti, da je vsem samoupravnim aktom, ki v seznamu niso navedeni, prenehala veljavnost in se torej ne uporabljajo več.

V seznamu so samoupravni akti navedeni po skupinah in sicer po področjih veljavnosti (DO, TOZD, DSSS)

Samoupravni akti, skupni za celo delovno organizacijo:

- Statut DO Tosame (12. 12. 1978)
- Samoupravni sporazum o združitvi v DO (12. 12. 1978)
- Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci združenih TOZD in DSSS v sestavi DO Tosama — Tovarna sanitetnih izdelkov n. sol. o. (22. 12. 1977)
- Samoupravni sporazum o ustvarjanju celotnega prihodka in o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje dohodka, čistega dohodka, delitev sredstev za OD ter sredstev za skupno porabo (27. 12. 1977)
- Samoupravni sporazum o osnovah plana za srednjeročno obdobje 1976-1980 (12. 12. 1978)
- Pravilnik o varstvu pri delu (17. 10. 1975)
- sprememba (10. 2. 1978)
- Pravilnik o varstvu pred požarom in zavarovanju premoženja (22. 8. 1975)
- Pravilnik o dodeljevanju stanovanj in posojil za gradnjo stanovanjskih hiš in stanovanj (22. 8. 1975)
- Dopolnitev (31. 8. 1977) in spremembe (7. 7. 1978)
- Pravilnik o izobraževanju in štipendiranju (11. 5. 1975)
- Pravilnik o amortizaciji osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe (10. 2. 1978)
- Pravilnik o knjigovodstvu (29. 7. 1977)
- Pravilnik o inventuri (10. 2. 1978)
- Pravilnik o pospeševanju iznajditeljstva v Tosami (3. 11. 1978)
- Poslovnik o delu in volitvah samoupravnih organov (9. 6. 1976)
- Poslovnik za obratovanje s čistilnimi napravami (10. 2. 1978)
- Poslovnik o izračunavanju OD (7. 3. 1978)
- Pravilnik dela odbora delavskega nadzorstva (16. 5. 1975)

- Pravilnik o disciplinski in odškodninski odgovornosti delavcev (7. 7. 1978)
- Pravilnik o financiranju (7. 7. 1978)

Samoupravni akti veljavni v posamezni organizacijski skupnosti:

Temeljna organizacija Saniteta:

- Statut TOZD Saniteta (12. 12. 1978)
- Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD (27. 12. 1977)
- spremembe (12. 12. 1978)
- Pravilnik o osnovah in merilih za razporeditev čistega dohodka in delitev sredstev za OD TOZD (3. 2. 1978)
- Akt o organizaciji, sistemizaciji delovnih mest in odgovornosti (28. 10. 1977)
- Pravilnik o delovnih razmerjih v TOZD Saniteta (30. 10. 1978)

Temeljna organizacija Filtri:

- Statut TOZD (12. 12. 1978)

- Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD (27. 12. 1977)
- spremembe (12. 12. 1978)
- Pravilnik o osnovah in merilih za razporeditev čistega dohodka in delitev sredstev za OD TOZD (3. 2. 1978)
- Akt o organizaciji, sistemizaciji delovnih mest in odgovornosti (28. 10. 1977)
- Pravilnik o delovnih razmerjih (6. 10. 1978)

Delovna skupnost skupnih služb

- Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v DSSS (27. 12. 1977)
- spremembe (12. 12. 1978)
- Pravilnik o osnovah in merilih za razporeditev čistega dohodka in delitev sredstev za OD DSSS (3. 2. 1978)
- Akt o organizaciji, sistemizaciji delovnih mest in odgovornosti (26. 10. 1977)
- Pravilnik o delovnih razmerjih v DSSS (30. 10. 1978)

Prihod na delo s kolesom

V naši krajevni skupnosti je prišlo do rekonstrukcije skoraj najbolj nevarne prometne ceste v občini Domžale, ceste prvega reda, ki povezuje Ljubljano in Maribor.

Do rekonstrukcije je prišlo zaradi urejanja poti za pešce in kolesarje. Zaradi teh razmer cestna zahteva od udeležencev v prometu večjo prometno kulturo, ker le s tem zmanjšujemo število prometnih nesreč.

Vsi, ki prihajamo na delo, smo opazili nevarnost, katere izhaja iz obnovitve cestnega dela izpred delovne organizacije.

Posebno še to opazajo kolesarji. Večina naših delavcev pa se vozi na delo s kolesi, zato bi jih želeli opozoriti na nekatere pravilnosti.

Da bo vožnja na kolesu čim varnejša za kolesarje in ostale udeležence v prometu, prosimo, ne ustavljajte se in ne sestopajte s kolesa na cestah prvega reda. Zapeljite kolo do kolesarnice DO Tosama in nato izstopite s kolesa. Vozite previdno, hitrost prilagajajte okoliščinam v prometu. Prehod

čez cesto s kolesom naredite na označenem mestu. V zimskem času je nevarnost poledice na cestišču.

Opozorilo je namenjeno tudi ostalim našim delavcem, ki prihajajo na delo peš, ali pa z osebnimi avtomobili.

Upoštevajte to opozorilo — za vašo varnost in varnost ostalih udeležencev v prometu!

Zahvala

Ob težki izgubi najinega ljubljene očeta, se sodelavkam in sodelavcem iz avtomatske tiskalnice in iz TOZD Filtri, najtopleje zahvaljujem za podarjeno cvetje in denarna sredstva, posebno pa vsem, ki ste ga spremljali na poslednji poti.

Iskreno se zahvaljujem tudi oktetu TOSAMA za ganljive žalostinke, kakor tudi sindikalni organizaciji za finančno pomoč.

Vsem še enkrat iskrena zahvala za izkazano pozornost.

Cerar Tinca in Hribar Ani

Standardni zavitek za novorojenčka

Na pobudo Zveze otroškega varstva SRS je Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani že v letu 1976 začel raziskavo otroških izdelkov za uvedbo standardnega zavitka kot nadomestilo denarnega prispevka ob rojstvu.

Po prvi raziskavi je Centralni zavod za napredek gospodinjstva s katerim stalno sodelujemo, dal predlog, da Zveza skupnosti otroškega varstva SR Slovenije in Tosama Domžale skupno sodelujeta pri detaljni analizi zavitka.

Ko načrtujemo potrebno opremo za dojenčka, ne moremo mimo spoznanja, da imajo vsi otroci pravico do enakih možnosti za zdravo rast in razvoj. Zdrava rast in razvoj sta v mnogočem odvisna od prvih doživetih let življenja. Spoznaje, da se vse odigra v prvih treh letih, ne moremo smatrati za absolutno, vendar je potrebno skrbno ravnanje, od trenutka rojstva dalje, realizirati v stvarnosti. Otrok je ob rojstvu prekinil svojo edinstveno in enkratno vez z materjo. Rodi se zelo ranljiv, izgubi svojo varnost, toplo gnezdo in zaščito. Veliko mesecev potrebuje, da znova ustvari svoj svet in preide iz stanja popolne odvisnosti do stanja neodvisnosti. Popolnoma jasno postaja razmerje med stanjem zdravja in ravni razvoja otroka. Pri povsem enakih pogojih: zdrav, dobro razvit otrok boljše obvlada vse spremembe, ki jim je izpostavljen.

Vsakemu otroku je zato potrebno pravočasno zagotoviti kompletno in funkcionalno opremo, ki jo potrebuje. Oprema mora zadovoljevati osnovne higienske potrebe dojenčka, mora biti izdelana iz ustreznih materialov, biti funkcionalna in kakovostna tako, da zagotavlja varno in neovirano gibanje otroka, ga ustrezno toplotno ščiti in vpija vlago.

Ker so potrebe vseh otrok po opremi enake, ni razlogov za razlikovanje v kvaliteti. Zaradi tega je mogoče težiti k večji stopnji poenotenja opreme, ki bi tako lahko postala cenejša; prihranili pa bi tudi iskanje najboljših proizvodov v trgovski mreži.

Standardni zavitek, ki ga predlagamo, naj bi nadomestil denarni prispevek za pomoč družini ob rojstvu. Vsebuje del osnovnega fonda opreme dojenčka nujno potrebnega tako za prvorojenega, kot tudi za drugorojenega in nadaljnje rojenega otroka. Namensko dana sredstva bi bila s to obliko pomoči racionalno porabljena, materam pa bodo prihranjene skrbi v izbiri primernih proizvodov, v mnogih primerih pa tudi negotovost, kako

zagotoviti denar za nakup osnovne opreme.

Hkrati bo embalaža standardnega zavitka izdelana in opremljena kot začasno otrokovo ležišče do četrtega meseca starosti, s čemer bodo bistveno zmanjšani stroški za opremo takoj ob rojstvu.

Z dosedanjim denarnim prispevkom ob rojstvu, je pokrit majhen delež celotnih stroškov za opremo dojenčka in še ta je pogostokrat, zaradi nakupov manj ustrežne in najdražje opreme, neracionalno uporabljen.

Na pobudo Zveze skupnosti otroškega varstva SR Slovenije je Centralni zavod za napredek gospodinjstva od leta 1975 proučeval racionalno osnovno in dopolnilno opremo za dojenčka, ugotavljal kvaliteto izdelkov na našem trgu, izdelal kriterije za izdelavo začasnega otrokovega ležišča ter predlog za vsebino in ceno standardnega zavitka. Pri tem so nam bile v pomoč nekatere raziskave in priporočila domačih, evropskih in ameriških strokovnih institucij in strokovnjakov.

Vsebinska standardnega zavitka je v veliki meri odvisna od razpoložljivih finančnih sredstev, ki jih bomo lahko za to namenili. Njegova vrednost pa bo večja od maloprodajnih cen vseh sestavnih elementov v zavitku. Zavitek mora vedno vsebovati opremo, ki bo nujno potrebna in hkrati vzgojna: mater naj seznanja s sodobnimi načini opreme in nege, novimi materiali, pripomočki in sredstvi. V ta namen je potrebno zagotoviti kontinuirano kakovostno rast standardnega zavitka, kakor tudi kontrolo kvalitete sestavnih elementov. Predlagana vsebina je izbor najkvalitetnejših izdelkov na našem trgu. Testirani so bili vsi uvrščeni tekstilni in papirnati izdelki. Test za časnega otrokovega ležišča je v teku. Predlagana zaščitna krema je bila 6 mesecev testirana na Pediatrini kliniki v Ljubljani, na bolnih otrocih.

Izvedbo celotne vsebine standardnega zavitka za leto 1979 bo odobrila posebna strokovna komisija. Na podlagi raziskave racionalne osnovne in dopolnilne opreme za dojenčka in predloga za uvedbo, izdelavo in distribucijo standardne-

ga zavitka, ki ga je izdelal Centralni zavod za napredek gospodinjstva je tovarna Tosama Domžale pripravila predlog zavitka.

Kot proizvajalec zavitka, bi imela Tosama nalogo, da sestavi različne izdelke (lastne in tuje), ki so uvrščeni v standardni zavitek, da zagotovi začasno otrokovo ležišče kot embalažo standardnega zavitka in skrbi za neposredno distribucijo standardnega zavitka na podlagi ustrezne dokumentacije po pošti, na naslove bodočih mamc.

Cena zavitka za leto 1979 bi bila 1.100 din, pri čemer bi poleg minimalnih stroškov za distribucijo, bil delež pokritja kot element planske kalkulacije pod povprečjem, ki ga ima ta proizvajalec za druge izdelke.

Nadomestitev denarne s funkcionalno pomočjo družini ob rojstvu pomeni:

1. poenotenje in pocenitev opreme,
2. zagotovitev najkvalitetnejše oziroma testirane in kontrolirane opreme in sredstev za nego,
3. zadovoljitev nujnih potreb pri prvorojenem kot tudi pri nadaljnje rojenem otroku,
4. uvedbo začasnega otrokovega ležišča, s čemer bodo bistveno zmanjšani stroški za opremo takoj ob rojstvu,
5. seznavanje matere s sodobnimi načini opreme in nege, novimi materiali, pripomočki in sredstvi.

Za leto 1979 bi vsaka mati dobila poleg funkcionalno izdelanega začasnega ležišča s posteljnimi vložki, 20 tekstilnih pleníc, 5 povijalnih pleníc, 1 garnituro pleničnih podlog 40 kom. papirnatih in 20 kom. nočnih pleníc, 4 majčke, 2 pletenih žabic, 2 kapici ter za nego: vato, vatirane paličice in zaščitno kremo.

Dosedanja denarna pomoč pokriva od 3,5 % stroškov pri prvorojenem in višjih dohodkih na družinskega člana do 20 % stroškov pri drugo rojenem in nižjih dohodkih na družinskega člana, medtem ko predlagana varianta standardnega zavitka za leto 1979 pokriva od 30 % vseh stroškov za opremo dojenčka.

Marija Drogenik

Centralni zavod za napredek gospodinjstva, Ljubljana

Obiskal nas je Dedek mrz

Zimska, zasnežena sobota, 23. decembra, prav primerna za prihod dedka Mraza, ki se je lahko pripeljal s sanmi izpod Triglava. Prav gotovo je mnogo otrok takole premišljevalo tisti dan, ko so se zbrali pred Delavskim domom na Viru.

Komaj so se malčki in večji otroci, pa seveda tudi starši posedli, že se je dvignila zavesa. Na odru se nam je prikazala pravljíčna scena, na kateri je najprej nastopila Rdeča Kapica. Prisrčno je pripovedovala svojo zgodbo, kate-

ro je dopolnil še lovec in kasneje Sneguljčica. Obe sta povabili otroke naj pojejo z njima, da bi hitreje minil čas in le malo pogumnih jima je pomagalo peti.

Končno je le v veselje otrok striček lovec pripeljal dedka Mraza in njegove snežinke ter seveda poln koš daril. Kar hitro je vsak otrok dobil svojo vrečko in smejočih obrazov so se razhajali. Marsikdo se je sprehodil še do TO-SAME, kjer so otroci in odrasli občudovali naše prelepo okrašene smreke.

Drugi osem ur stojijo, kar tudi ni veliko korist našemu organizmu. Z vso težo so obremenjene le noge, ostali deli telesa pa mirno počivajo. In potem? »Ne vem kako, da me boli hrbtenica, pa tule in tule...«

Upam, da mi ne boste zaradi tega zamerili, ne mislim vas kritizirati. Saj vem, da delate tako, da čimveč naredite, vem da neprestano tudi doma nekaj delate, da imate urejen dom. Toda to so vedno iste kretnje, poleg pa še živčna napetost, hitri tempo današnjega življenja.

Zdaj pozimi vam gotovo ostane urico časa. Ob petkih izključite televizijo, zaklenite stanovanje in pridite v Dob, ne bo vam žal. Verjemite mi, da vam bo všeč, da boste gotovo še večkrat prišli.

Vsak petek mogoče ne boste imeli časa, pa si vzemite čas kak drug dan. Oblecite otroke in odidite (peš!) vsaj na svež zrak, razgibajte se, tecite z otroci tudi vi, ne jih samo gledati in tarnati: »Joj kakšen pa si pacek!« Perilo boste že oprali, izgubljeno zdravje pa se nikoli več ne povrne.

PA NA SVIDENJE NASLEDNJI PETEK V TELOVADNICI!

REKREIRAJMO SE!

Zdravo! Kako ste? Danes bi vam rada povedala nekaj lepega, veselega. Le preberite:

VABIMO VAS, DA PREŽIVITE DVE PRIJETNI URICI SPROSTITVE VSAK PETEK OD 17. — 19. URE V TELOVADNICI ŠOLE DOB, KJER SI LAHKO PRIVOŠČITE REKREACIJO Z RAZLIČNIMI SPORTNIMI REKVIZITI.

PRIDITE, PRIČAKUJEMO VAS!

Ste prebrali? Seveda. Vam je všeč? Boste prišli? Boste rekli: »Saj bi prišel(-la) pa ne znam ne košarke, odbojke..., saj se mi bodo smejali.« Nikar tako! Če ne znate, se bomo pa naučili. Pomagali vam bomo, saj smo vendar sodelavci, prijatelji. Vsak je moral enkrat začeti, nihče ni prišel učen na svet kot vravi naš pregovor.

Rekreacija ni samo za mlade. Zakaj ne bi prišli tudi starejši? Rekreacija — to ni zapravljanje časa. In koliko lažje boste delali. No ja, prvič mogoče ne, saj bodo bolele vse mišice, drugič pa se boste počutili sproščene, da je kaj.

Mnogi med nami sedimo celih ose mur. Ker smo vajeni sedeti, bi še popoldan najraje sedeli. In tako ves dan ena in ista drža. Naše zdravje in počutje pa se prične slabšati, smo občutljivi in nervozni, no, pa saj ve najbolje vsak zase.

V ELANU

DITS-ov izlet na Gorenjsko — ekskurzija v tovarno športnega orodja ELAN

Sobota, pusto megleno jutro, v avtobusu pa prijetno toplo in iz zvočnikov glas domačih viž.

Kot kapljice smo prihajali in v Mengšu so vstopili zadnji, in že smo se peljali proti Gorenjski, ko nas je pozdravila predsednica

našega DIT, tov. Dalliborka, zaželela prijetno potovanje in podala program izleta. Bolj smo se bližali Gorenjski, redkejša je bila megla, Kranj pa je bil že ves obsijam s soncem. Nekaj minut čez osem smo prispeli v Trzin in polurni postanek izkoristili za jutranjo kavo in ogled nove Pekove trgovine.

Promet ni bil gost, zato smo hitro prišli v Begunje.

Da so Elanovi športni izdelki iskani, so nam dali vedeti številni kupci v trgovini. Že takoj na začetku naredi tovarna prijeten vtis, na desni upravna stavba, na levi lastna trgovina, (oh, kako bi se to podalo tudi Tosami) oboje povezuje vratarnica z vhodi. Vse pročelje je obloženo s plastičnimi elementi geometrijskih oblik lastne izdelave in ustvarja poseben aspekt. Najprej so nas povabili v upravno stavbo, skozi vhod poln vitrin s pokali in priznanji Elanovim izdelkom, v konferenčno sobo. Na steni visita 2

propagandna posterja s Stenmarkom in Bojanom Kružajem, seveda z Elanovimi smučmi RC, ki jih vozita na tekmovanjih (mimogrede: Stenmark je pred kratkim obnovil dveletno pogodbo). Pozdravil nas je tov. Knafelj, urednik tovarniškega časopisa in predstavil tovarno ter odgovorjal na vprašanja.

Začetki Elana segajo v leto 1944 kot partizanska smučarska delavnica v Cerknem. Po vojni so se preselili in nadaljevali v Begunjah. Iz skromnih začetkov z 10 delavci, se je močno širil. Danes dela tu v povprečju mlad in kvalificirsko dobro izobražen kolektiv 1000 delavcev v 6 TOZD. Vidni premiki pri razširjanju so bili od leta 1950 — 1977, Elan pa že misli na prihodnost. Izdelal je program povečanja matične tovarne do leta 2000. Obstojajo pa že poslovna sodelovanja in tovarna E-Lik Kočevje pri nas in 2 tovarni na tujem. Skupaj s predstavništvu po vsem svetu je Elan pravi gigant. Pri nas ga uvr-

ščajo v lesno branžo, vendar je nekaj posebnega. Tudi v svetovnem pogledu velja za posebnega, ker se ukvarja z izdelavo tako različnih športnih potrebščin. Proizvaja športno oordje iz lesa, kovin, usnja, umetnih mas. Zelo široko paleto izdelkov delijo na tele dejavnosti: — zimsko športni program (predvsem najrazličnejše smuči); — športna orodja (oprema za telovadnice, z lastnimi montažnimi skupinami opremito ca 400 telovadnic letno, TRIM kabinete in otroška igrišča); — izdelki iz plastike (čolni, jadralne iz poliestrov, letos tudi prva jadralna letala) in — stranski program (gasilske lestve, smučarske palice). Asortiment je zelo bogat. Elanove kvalitetne izdelke poznajo športniki po vsem svetu. S prodorom v vrhunski tekmovalni šport je dobil svojo mednarodno afirmacijo v kvaliteti ter se tako uspešno vključil v močno konkurenco. Vse manj tvega s prodajo sezonskih artiklov kot nekoč. Prav vse to narokuje tovarni stalno vitalnost, novo tehnologijo in kvaliteto. Sedanja proizvodnja precej presega tržne potrebe našega tržišča, večino reprodukcijskega materiala morajo uvažati, zato sili Elan, da preko 60% vrednosti prodaje izvažajo v 34 dežel sveta. Tov. Knafelj je pri tem zadovoljno dodal, da je Elan trenutno v »zlatih časih«: s prodajo ni težav. Imajo močno marketinško dejavnost in od 1962 lastni razvojno raziskovalni inštitut, ki neprestano sledi zahtevam muhastega trga. Inštitut ima v svojem sklopu tekmovalni servis za vrhunske tekmovalce v vseh vrstah smučanja in lastne športne centre za testiranje prototipov in izdelkov.

Najmočnejša, pestra in sploh najbolj znana za Elan je proizvodnja smuči. Letos jih bodo naredili 500.000 parov vseh vrst, od tega 80% za izvoz. Da je tovarna uspela s smučmi, je gotovo pripomogla tudi tradicija smučanja na Gorenjskem (Prvi bloški smučarji že v 18. st.). Smučanje je danes nacionalni šport, s to napako, da je precej drag. Iz konferenčne sobe smo nato odšli na ogled proizvodnje. Spotoma

je tov. Knafelj odgovoril na vprašanja: tovarna ima svoj obrat družbene prehrane kjer delijo poleg malice (za obrok prispevajo 5 din), tudi kosila; s krediti precej podpirajo individualno gradnjo (tudi do 22 S-milj. na osebo), v Radovljici gradijo stanovanja v blokih; imajo uspešno razvito nagrajevanje po delu; povprečni OD je 5.400 din ... Potem smo videli kako nastane smučka, vsaka gre tudi na test elastičnosti, in montažo čolnov. Se bi spraševali in gledali, a pri vходу je čakala že druga skupina obiskovalcev. Poslovili smo se in za konec pogledali še tovarniško trgovino, ki nudi kompleksno izbiro smučarskih potrebščin. Ta tovarna je torej dobro usmerjena, od nje se lahko marsikaj naučimo in ni nam bilo žal obiska, saj je v Elanu kaj videti.

Nekaj metrov od tovarne je vas Begunje. Videli smo grozote 2. svetovne vojne v begunjskih zaporih, nato pa nadaljevali pot v Drago. Ljudje teh krajev so v vojni mnogo pretrpeli, tod je polno grobov padlih in spominskih obeležij. Postanek v Dragi je bil kot nalašč za sprehod v bližnjo okolico, saj so bili sveži planinski zrak, prijetno vreme in tišina dovolj prepričljivi.

Vse ob svojem času, tudi naši želonci so se oglasili. Kosili smo v gostilni Lecter v starem delu Radovljice. Pozno popoldne smo odšli iz Radovljice proti domu. Spotoma smo zavili še v Predvor, kjer smo doživeli presenečenje. Zrak komaj 4° in rahel veter, voda jezera 6° C. Te temperature so bile povsem ustrezne za dva starejša para iz Kamnika, da so zunaj v kopalnah uživali kot bi bili sredi poletne turistične sezone, nas pa je zeblo v plaščih, kaj, da bi šli še v vodo in se »sončili« na prostem v hladnem novemberskem večeru. Z nasmeškom smo jim priznali, da so heroji in odšli.

Kot je minil izlet, tako je minilo lepo vreme in že v Lahovčah smo spet zavozili v megleno zaveso.

TECE

Upajmo, da letošnja zima ne bo skoparila s snegom in da bomo lahko uživali v beli opojnosti. Smučarski teki in sprehodi na smučeh se v zadnjem času tudi pri nas vse bolj uveljavljajo. Tek na smučeh je bolj varen od alpskega smučanja in zelo zdrav. Tekška oprema je 1/3 cenejša od običajne, smučarji niso odvisni od prepolnih žičnic, zato je cenejše tudi smučanje, ki združuje poleg užitkov tudi obilo romantike. Pomislite samo na čudovite sprehode na smučeh čez zasnežene gozdne jase, obsijane s soncem ...

Čestitke naših upokojencev

Mnogo sreče in zadovoljstva v novem letu vam želi Rafaela Kočar.

— — —

Vesele praznike, srečno, zdravo in uspeha polno novo leto 1979 želim vsemu kolektivu in mnogo napredka.

Heda Premkova

— — —

Srečno, zdravo, uspešno novo leto 1979 želim vsemu kolektivu.

Miha Cerar iz Zaloga

Srečno novo leto vsem članom kolektiva Tosame želi Jože Poganičnik.

Našim upokojemcem se uredniški odbor v imenu kolektiva toplo zahvaljuje za pozornost.

S knjižnih polic

Franc Milčinski: **ZBRANI SPISI** v 4 knjigah. (Doslej najpopolnejša predstavitev opusa Frana Milčinskega).

V osebnosti Frana Milčinskega (1867-1932), sodobniku slovenske moderne, sta se dobrodušnost in ljubeznivost prepletali s čutom za socialna vprašanja, veselje do pripovedovanja z nagnjenjem do poučevanja, prosvetljevanja in igrive šaljivosti. Začel je pisati kot študent, a njegovo pravo pisateljevanje se začne šele po letu 1900, ko je postal najvidnejši slovenski humorist, pa tudi mladinski pisatelj in dramatik.

Prva knjiga **ZBRANIH SPISOV FRANA MILČINSKEGA** prinaša na začetku pisateljevo avtobiografijo z naslovom »Življenjepis mojega peresa«. Lahkotno kramljanje s poglavitnimi podatki o njegovem življenju in delu nam razkriva tudi nekaj njegovih pogledov na književnost in literarno ustvarjanje. Skozi več kot trideset let je Milčinski v svojih podlistkih spremljal

in glosiral naše politično, družbeno in kulturno življenje. Te feljtone in zgodbe je objavljajal v dnevnem in revijalnem tisku. Zbral jih je v knjigah Igračke, Muhoborci, Drobiž, Gospod Fridolin Žolna in njegova družina, Dvanajst kratkočasnih zgodbic, Tokraj in onkraj Sotle ter tam preko. V pričujoči knjigi so zbrane še povest Gašper, Mihec in Baltazar ter skupina trinajstih podlistkov Skavt Peter.

Druga knjiga prinaša izbor feljtonov med leti 1922 in 1932, ko je figura Fridolina Žolne v avtorjevi zavesti docela dozorela.

Tretja knjiga Zbranih spisov obsega tri dela, ki so tesno povezana s pisateljevim poklicem varstvenega in mladinskega sodnika, povesti Zločinci, Gospodična Mici in Ptički brez gnezda.

Četrta knjiga izide prihodnje leto in bo zaključila zbirko njegovih Zbranih spisov.

Zbrane spise Frana Milčinskega je uredila, napisala spremne besede in opombe Breda Šlodnjak, opremila pa Nadja Furlan.

Komplet 4 knjig pl.: 960,— din (prednaročniška cena).

Ivan ml., 18. 1. Grujič Peter, 3. 2. Jeretina Marica, 15. 1. Jerman Gverino, 2. 2. Kerč Francka, 31. 1. Lokvenec Vasilka, 29. 1. Poljanšek Joži, 18. 1. Urbanija Martina, 18. 1. Vodnik Vencelj, 1. 2. Krašovec Franc.

PRIŠLI V DELOVNO ORGANIZACIJO

Krašovec Franc — KS-ekspedit, Medved Marija — uprava, Černohonski Vukosava — uprava, Goštinčar Marjana — uprava.

ODŠLI IZ DELOVNE ORGANIZACIJE

Jašovec Pavla — sporazumno, Krizmanič Majda — sporazumno, Kosmač Vojka — sporazumno.

RODILI SO SE

Javornik Martini — hči, Šarič Radi — hči, Urbanija Martini — hči.

POROČILI SO SE

Grilj Marinka — PESTATOR, Prašnikar Tončka — PODBREŽNIK.

Osebnosti vesti

Rojstni dan praznujejo od 12. 1. 1979 do 11. 2. 1979.

TOZD SANITETA Otroška konfekcija

4. 2. Cvjetinović Joži, 4. 2. Gaberšek Marija, 2. 2. Klopčič Nada, 17. 1. Kotnik Metka, 5. 2. Repnik Marta, 7. 2. Urbanija Francka.

Sanitetna konfekcija

20. 1. Bratun Pavla, 30. 1. Brinovec Majda, 28. 1. Cerar Angelca, 26. 1. Furlan Marjeta, 25. 1. Hribar Pavla, 16. 1. Keržan Marta, 25. 1. Klopčič Ivanka, 18. 1. Kamenšek Marjeta, 28. 1. Korant Draga, 16. 1. Novak Joži, 14. 1. Paliska Tončka, 9. 2. Prašnikar Mici II, 27. 1. Ručigaj Ani, 14. 1. Rems Marjana, 30. 1. Razboršek Danica, 17. 1. Toman Olga, 28. 1. Žavbi Zvone, 1. 2. Rahne Mimi.

Mikalnica

9. 2. Dolenc Viljem, 15. 1. Gorjup Tončka, 16. 1. Habjanič Minika, 7. 2. Iglič Pavla, 19. 1. Luthar Nežka, 24. 1. Lavrinc Pavla, 27. 1. Morela Ivanka, 13. 1. Malin Tanja, 2:9. 1. Pavlič Martina, 24. 1. Premože Marija, 12. 1. Pavli Slavka.

Tkalnica ovojev

6. 2. Sever Tilka, 9. 2. Cerar Francka, 17. 1. Klemenc Tončka,

28. 1. Jazbec Marija, 25. 1. Vrtar Joži, 25. 1. Klopčič Ivanka, 24. 1. Pivk Francka, 12. 1. Pirc Marija.

Pripravljalnica

26. 1. Osolin Marinka, 17. 1. Miketič Marija, 25. 1. Vrhovnik Pavla.

Vlaknovinski oddelek

7. 2. Orehek Marjan.

TOZD FILTRI

16. 1. Pervinšek Tone, 25. 1. Urnkar Franc, 31. 1. Zarnik Anton, 13. 1. Orehek Tatjana, 22. 1. Volkar Pavla.

DSSS

Pomožni obrati

7. 2. Bernot Janez, 14. 1. Križnar Peter.

Uprava

18. 1. Arnuš Franc, 1. 2. Cerar Anton, 2. 2. Hribar Joži, 23. 1. Hribar Tončka, 7. 2. Kralj Tončka, 6. 2. Peterka Tinca, 28. 1. Podboršek Polona, 1. 2. Siard Gabrijela, 17. 1. Strmšek Tonka, 9. 2. Urbanija Marija.

Komerciala

12. 1. Berdajs Srečo, 24. 1. Drolc

Izdaja: TOSAMA

Uredniški odbor:

Franc Arnuš — OOKZ

Franc Kerč — KOOS

Janez Kerč — OZSM

Jože Podpeskar — dipl. ing.

Mojca Jarc, Julijana Avbelj,

Martin Kos

Tone Stare — fotograf

Marija Prešekar — korektor

Dušan Borštnar

Glavni urednik:

Vladka Berlec